

คุยกับหมอภาษา

เป็นคนไทยพูดภาษาไทยต้องให้ชัด (ต่อ)

โดย... ศิริวรรณ ฉายะเกษตริน

ศึกษานิเทศก์ ๕ สพท.กทม.๑

หัวหน้าโครงการหมอภาษาพัฒนาเยาวชน

ฉบับนี้ยังเป็นบทความของท่านศาสตราจารย์ ดร.สุจิต เพียรชอบ ต่อจากฉบับที่แล้วซึ่งได้นำเสนอวิธีการฝึกฝนการใช้ ร ล และคำควบกล้ำไว้อย่างคล่องจอง คือ ๑ ทดสอบข้อบกพร่อง ๒ ลองแก้ปัญหา ๓ สรีรวิทยาที่จะแก้ไข ๔ ใช้แบบฝึก ๕ ระลึกถึงความหมาย ๖ ฝึกบรรยายฝึกออกเสียง ๗ ให้คนใกล้เคียงประเมิน ๘ เพลิดเพลินใช้เพลง ๙ ครั้นครบกับการแสดงละคร ๑๐ ใช้อุปกรณ์ประกอบ ๑๑ ให้รอบคอบต้องฝึกอ่านและ ๑๒ ทำการทดสอบตนเอง เมื่อฉบับก่อนได้พูดไปถึงข้อ ๑ แล้วฉบับนี้ก็จะขอคุยต่อค่ะ

๔. ใช้แบบฝึก แบบฝึกเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้ออกเสียงได้ชัดเจนถูกต้องจึงควรที่จะได้สร้างแบบฝึกไว้ฝึกเป็นประจำ ยิ่งฝึกมากก็จะช่วยให้ออกเสียงได้ดี ชัดเจนยิ่งขึ้น อาจใช้แบบฝึกที่สร้างขึ้นเองอย่างง่าย หรือแบบฝึกที่มีผู้สร้างไว้ก็ได้ ตัวอย่างเช่น

การออกเสียงตัว ร. รุ่งเรือง รวดเร็ว รีบร้อน เรรวน ร้าวราน เไร ร้อนแรง รับรู้ รวบรัด รับรอง ร้องเรียก รักร้าย รุนแรง ริเริ่ม ร่ำรวย รุ่งโรจน์ รื้อรอย ร่ำเรียน โรงแรม โรงเรียน รักเร่ ร่อแร่ ร้อนรัก ร้อนแรง รูปร่าง เร้าร้อน รกราก ร้างรัก ร่ำไร รังรอง เรอระ รุ่งรัง รุ่มร่าม โหรงเหรง โรคร้าย รุกราน ร่ำเรง

การออกเสียงตัว ล. ลากลอย ลิงโลด ละเลย ลอยล้า ลมเดือน ลมล้าง ล้อเลื่อน ลับแล ลูกกลม ลูก่วง โลเล ลั้งเล็ง ลดละ ลักลอบ ละลาน ละเลง ลักลั่น เลาะลัด ลูกลี้ลูกลน ละลาบละล้า ละล้าละลั้ง ละล้าละลัก ลบเหลี่ยม หลอกหลวง ลวดลาย หลักแหลม หล่อเหล่า หลีกลี้ หลอกหลอน หลลกหลว

การออกเสียง ร. สลับ ล. ลมแรง ลอดคร้ว รู้ลึก ลงแรง ลงรอย ร้อยลั่น ลบรอย ลอดคร้ว ลาโรง ระลอก ระลึก ลางร้าย ลิดรอน ลูกกรอก ลูกเรือ ลูกรัง ลูกรัก รักลูก เล่นแร่ เลิกรา เลือดร้อน ร้อยลั่น รกโลก ลวงรัก

การออกเสียง ร. ควบ กรู่มกรีม กริ่งเกรง กริ้วโกรธ กรอกเกรก โกรทกราก กร้องแก๊ว กรอบแกรบ ครอบคร้ว ครอบแครง เกรงเกรียด โกรทกริ้วว เชระชะระ ปรับปรุง ครั้นเครง คร่ำครวญ ครั้งคราว ครวญคราง ครั้นคร้าม คร่ำเครง ครึกครื้น ครึกโครม ปรับปรุง ปราบปราม เปรียบเปรย ไปรยปราย ไปรคปราน กราบกราน พร้มเพรา พรวดพราด แพรวพราว พรางพราย พร้าพร้า

การออกเสียง ล ควบ กลับกลาย เกลี้ยงเกลา กล่อมเกลี้ยง กล่อมเกลา กลิ้งเกลือก กลือกกลิ้ง กล้ากลั่น กลั่นแก้ง กลมกลิ้ง กลมกล่อม ขลาดเขลา คลุ้มคลั่ง คลั่งไคล้ คลาไคล แคล้วคลาด ขลาดกลัว โคลงเคลง พลับพลึง พลับปลา พลั้งเพลอ พลิกแพลง พลุกพ่วน ปลิ้นปล้อน แปลกปลอม ปลุกปล้ำ ปลดปล่อย ปลิดปลง ปลอมแปลง

การออกเสียง ควบ ร สลับ ควบ ล เกรงกลัว แปรเปลี่ยน ปลื้มเปรม ปลอดโปร่ง ปลากราย พลอดพรั้า ครอบคลุม

๕. ระลึกถึงความหมาย ในการออกเสียงคำใดคำหนึ่งนั้น จะต้องระลึกถึงความหมายควบคู่ไปด้วย เพราะจะทำให้เกิดความระมัดระวังอยู่เสมอ เพราะถ้าออกเสียงผิดก็จะทำให้ความหมายเปลี่ยนไป เช่น โรงเรียน ถ้าออกเสียงผิดไปก็จะหลายเป็น โลงศพ ไม่ใช่โรงเรียน หรือ โรงแรม ปลอดโปรง ก็จะกลายเป็นปอดโปง ซึ่งความหมายผิดแผกแตกต่างกันเป็นอันมาก รบ ก็เช่นกันถ้าออกเสียงเป็น ลบ ความหมายก็จะเปลี่ยนไป แทนที่จะเป็นการต่อสู้ ก็จะกลายเป็นลบเลื่อนไป

๖. ฟีกบรรายยฟีกออกเสียง ถ้าจะพูดหรืออ่านออกเสียงให้คล้องถูกต้องชัดเจน จะต้องฟีกออกเสียงอยู่เสมอเพราะเป็นทักษะ ถ้ามีโอกาออกเสียงบ่อยก็จะทำให้ชัดเจนดีขึ้น เพราะฉะนั้นจึงต้องหาโอกาสที่จะพูดจะบรรยายให้บ่อยครั้ง ทุกครั้งที่บรรยาย ก็ควรออกเสียงด้วยความระมัดระวัง นอกจากการบรรยายแล้วอาจฟีกออกเสียงจากประโยคสั้น ๆ เช่น

- เรไรลูกสาวพ่อเริง แม่เรียม เธอมีหน้าเริงรีนตลอดเวลา
- กล้าเป็นคนกล้าแกร่งสมชื่อแต่วันหนึ่งเขากลับกลายเป็นคนจ๊กกลัว
- พลอยพลอดพรั่าพันถึงความรักของเธอที่มีต่อเกริกเกรียงไกร
- ไกลี่ ๆ กับพลับพลามีดอกพลับพลิงขาว โพลนเต็มไปหมด
- แกงปลากรายเป็นของโปรดของเพริศพริง เธอกล่าวอย่างจริงจังไม่แกล้งพูด

นอกจากพูดออกเสียงแล้วอาจนำคำประพันธ์มาฟีกอ่านออกเสียงด้วยก็ได้ เช่น

จากมามาแล้วล้ำ	ล้ำบาง
บางยี่เรือพลาาง	พี่พริ่อง
เรือแพงช่วยพานาง	เมียงม่าน มานา
บางปรับคำคล่อง	คล่าวน้ำดาคลอ
กระเต็นกระตัวตื้น	แตกคน
ยุงย่องยอดยงยล	โยกย้าย
นกเปล่านกปลิปน	ปลอมแปลก กันนา
คล่ำคล่ำคลิ่งโคลงคล้าย	คู่เกล้าคลอเคลีย

๗. ให้คนใกล้เคียงประเมิน การประเมินความสามารถในการออกเสียงด้วยตนเองเป็นสิ่งที่เหมาะสม แต่ถ้าจะให้ดียิ่งขึ้นไป ควรให้คนที่อยู่ใกล้เคียง เช่น พ่อ แม่ พี่น้อง เพื่อน ช่วยประเมิน และติชม ด้วยการพูด การอ่านออกเสียงตัว ร ล หรือ คำควบกล้ำเป็นอย่างไรบ้าง เราออกเสียงได้ถูกต้องชัดเจนเพียงใด ถ้าพบข้อบกพร่องก็ควรแก้ไขให้ดีขึ้น

๘. เพลิดเพลินใช้เพลง เพลงมีความไพเราะทำให้เกิดความสุขสนุกสนานเบิกบานใจ เพลงร้องได้ทุกโอกาส แม้ในเวลาอาบน้ำก็ร้องเพลงได้ การใช้เพลงฟีกตัว ร ล และคำควบกล้ำเป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายมาก อาจใช้เพลงไทยเดิมหรือเพลงสากลเป็นเครื่องมือในการฟีกก็ได้ เวลาร้องก็ควรตั้งใจออกเสียงให้ชัดเจน ตัวอย่างเพลงที่อาจนำมาร้องเล่น เพื่อฟีกฝนการออกเสียงตัว ร ล และคำควบกล้ำ ได้แก่

ลานโรงเรียนเลียนราบและรีนร่ม
เด็กรีนร่มยช่อนเร้นเล่นช่อนหา
ลูกลี้ลูกถนนักชักระอา
อย่ารอราร่งเร้าเข้าห้องเรียน

การเล่าเรียนมากมวล์ล้วนหลายหลาก
เรียนไม่ยากพูดฟังทั้งอ่านเขียน
ครูรับรองลงวิชาถ้าปากเพียร
จักเป็นเชิรคนเทิดเรียนเลิศจริง
ทำนองเพลงโยสลัม

เพลงพูด ร ล ให้ชัด

โยทิง โยทิง โยทิง รักจริงต้องรีบมาเรียน ฟังพูดอ่านเขียน จงรีบมาเรียนภาษาไทย
ร ล ต้องพูดให้ชัด เละลัด รีบเร่ง เรไร ลีลา รวนเร โรยรา รอนแรม เรร้อน รังไร ออกเสียงกัน
ไปภาษาไทยเป็นของพวกเขา

เพลงรักหนอรัก

รักหนอรักไม่จริง สุดทอดทิ้งใจหาย รักหนอรักกลับกลาย สุดสลายกลายขม รักหนอรักต้องตรม
สุคระทมขมขึ้น

รักหนอรักไม่รอ ฝ้างอนง้อรอฝืน รักหนอรักไม่คืน ขึ้นเป็นข้ากำสรวล เราหนอเราเฝ้าครวญ
เมื่อรักรวนล้นลวง

เธอหนอเธอขี้รัก และรักดีของฉัน หวังกลายมลายเหมือนฝืน ฝืนลวง

ใจหนอใจรักดี ฉันพลีให้เธอทั้งดวง โคนรักลวงทั้งทรวง แผลกแล้วเอย

ลืมหอนลืมห่อไร เจ็บเพียงไหนใจเอ๋ย ลืมหลิมได้เลย โปรคอย่าเหยยผู้แพ้ ใจหนอใจอ่อนแอ

ไม่ผันแปรรักเธอ ไม่ผันแปรรักเธอ ไม่ผันแปรรักเธอ

๕. ครั้นเครงกับการแสดงละคร การแสดงละครสั้น ๆ อาจใช้เป็นวิธีการที่ช่วยฝึกออกเสียงตัว ร ล และคำควบกล้ำได้เป็นอย่างดี บทละครนั้นพยายามใช้ชื่อตัวละครเป็น ร ล หรือคำควบกล้ำด้วย เช่น เรไร รังรอง รักเร่ กลอย กลิ่น พลอย รง กล้า แก้ว กริช เป็นต้น ในบทสนทนาหรือสถานที่ ก็ควรประกอบไปด้วย ร ล และคำควบกล้ำ เพื่อจะได้แสดงได้ด้วย ฝึกออกเสียงไปด้วย ทำให้เกิดความสนุกสนาน

๑๐. ใช้อุปกรณ์ประกอบ เครื่องมือที่ช่วยการฝึกออกเสียงตัว ร ล และคำควบกล้ำในเบื้องต้น ได้แก่ แถบบันทึกเสียง ซึ่งอาจจะใช้ฝึกออกเสียงที่ใดก็ได้เพราะพกพาได้ง่าย ถ้าเป็นที่โรงเรียนห้องปฏิบัติการทางภาษา เป็นเครื่องมือที่สำคัญ เพราะในห้องปฏิบัติการนั้นจะมีแบบฝึก ร ล และคำควบกล้ำเป็นจำนวนมาก นักเรียนจะฝึกได้โดยไม่เบื่อ นอกจากนั้นหากมีการแสดงละครสั้น ๆ อาจบันทึกเทปวีดิทัศน์ไว้ชม เพื่อประเมินผลการพูดของตนเอง

๑๑. ให้รอบคอบต้องฝึกอ่าน การอ่านออกเสียงจะช่วยให้การฝึกออกเสียง ร ล และคำควบกล้ำดำเนินไปด้วยดี และมีประสิทธิภาพ การฝึกอ่านบ่อย ๆ จะช่วยให้การออกเสียงตัว ร ล และคำควบกล้ำชัดเจน ถูกต้องดียิ่งขึ้นบทที่ใช้ฝึกอ่านอาจเป็นบทร้อยแก้วหรือร้อยกรองก็ได้ ตัวอย่างบทฝึกอ่านมีดังนี้ คือ

ความรู้คู่เปรียบด้วย	กำลัง กายเฮย
สุจริตคือเกราะบัง	ศาสตร์พ้อง
ปัญญาประคองตั้ง	อาวุธ
กุศลดีต่างโล่ป้อง	อาจแก้แค้นกลางสนาม

(โคลงโลกนิติ)

๑๒. ทำการทดสอบตนเอง ตามปกติเมื่อคนเราทำการฝึกฝนสิ่งใด ก็ใครจะรู้ว่า การฝึกฝนมีผลมากน้อยเพียงใด มีพัฒนาการเป็นที่น่าพึงพอใจหรือไม่ เพราะจะนับหลังจากฝึกฝนการออกเสียงตัว ร ล และคำควบกล้ำแล้ว ควรพูด อ่าน หรือร้องเพลงใส่เทปไว้เพื่อประเมินว่าตนเองออกเสียงตัว ร ล และคำควบกล้ำได้ดีหรือไม่ มีพัฒนาการมากน้อยเพียงใด ถ้าดีขึ้นก็ฝึกต่อไปจนคล่องแคล่ว แต่ถ้ายังออกเสียงได้ไม่ชัดเจน ก็ควรปรับปรุงการออกเสียงของตนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

หวังว่าเคล็ดไม่ลับสิบสองประการของท่านศาสตราจารย์ ดร. สุจริต เพียรชอบ จะช่วยให้คนไทยไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ไหน ทั้งในประเทศ หรือต่างประเทศ สามารถพูดภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง ชัดเจน สมกับที่เป็นเจ้าของภาษานะคะ สวัสดีค่ะ